

Agustin Gurrutxaga Garate

*Elgoibar,
Gipuzkoa
(1917-2016)*

Aurkibidea

Biografia

Aiastia (San Migel) auzoko Berdezkunde baserrian jaioa. Aita ere bertakoa zen. Bertan bizi izan da beti. Emaztea Etxebarrikoa. Gerra garaian bakarrik irten zen baserritik. Hiru urte egin zituen nazionalekin. Ahaztuen Oroimena taldekoek ere egin zioten elkarrizketa, gerrako kontuak jasotzeko ([ikusi euren webgunean](#)).

Zintak

EGB-001

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2005-02-09
- **Iraupena:** 57 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Alberdi Bilbao, Itziar

EGB-088

- **Proiektua:** Ahaztuen Oroimena
- **Elkarrizketatzailea(k):** Bereziartua, Aitor - Ibarzabal, Patxi - Unamuno, Alberto
- **Data:**
- **Iraupena:** -
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Aiastia (San Migel) auzoa

- **Erref:** EGB-001/002
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:01:00. **Bukatu:** 00:02:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Politika » Gerra aurea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:

<p>Aiastia (San Migel) auzoa zelakoa zen. Erromeriak. 1934ko iraultza izan zenean Eibarren, "Guardia de Asalto"koak San Migelera joan ziren.</p>

2. Aiastia (San Migel) auzoko erromeria

- **Erref:** EGB-001/003
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:02:45. **Bukatu:** 00:04:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Aiastia (San Migel) auzoko erromeria. Tabernak; benta.

3. Pilotari onak Elgoibarren

- **Erref:** EGB-001/004
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:04:00. **Bukatu:** 00:05:20

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Aisia » Kirola » Pilota
- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

Aiastia (San Migel) auzoko frontoia. Elgoibarren sasoi batean pilotari onak egon ziren. Bolatokia.

4. Elgoibarrera eta Altzolara esnea saltzera

- **Erref:** EGB-001/005
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 00:05:20. **Bukatu:** 00:08:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Aiastia (San Migel) auzoa. Mugarria non dagoen. Elgoibarrera tratura edo esnea-saltzera astoan. Altzolako bainuetxera esnea saltzera. Estraperloa.

5. Ikazkintza

- **Erref:** EGB-001/007
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:08:50. **Bukatu:** 00:10:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Ikazkintzan ibilitakoa. Euren baso batean haritza jo eta pinua sartzea erabaki zuten. Orduan egin zuten ikatza, 1950 inguruan.

Transkripzioa

- Ze esaten gare? Ez juat entzuten eta.
- Iketza eitten zenduala zuk.
- Iketza baten ein gendun, baten, baten.
- Kontau, kontau pixkat istorixia ikatzana ta, ze hamen...
- Iketzana? Ba iketza, mendi bat euen... [...] Mendi bat gaunken, zera, haritza edo sartzen [...] eta haritzak ez zaban balio ezetako orduen. Ta ba pentsau genduen, jo haritza eta piñua sartzia. Eta piñuak orduan gehixao produzitzen zaban eta piñua sartu. Ta hortittik ba, orduan balore gitxi zeuan basuan, haritz zaharrak eta haritzak, horrek ez zeбен balio ezetako be. Iketza orduaintxe ein gendun.
- Eta zuk zeuk, zuk?
- Neuk ez, beste obrero batek eta neuk lagundu.
- Eta noiz hori?
- E?

- Noiz?
- El año... el año 50 edo holakotxe baten. Bai.
- Hamen?
- Bai, hor behian daukeu terreno bat eta hortxe behien, Ziarda badakizu nun daon? Han azpikaldian.

6. Ikatza nola egin

- **Erref:** EGB-001/008
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:10:00. **Bukatu:** 00:11:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

<p>Ikatza nola egin zuten.</p>

Transkripzioa

- Ta zela eitten zenduen ikatza?
- E?
- Zelan eitten zenduen ikatza? Zelan?
- Iketza? Iketza eitten zan ba, xehetu, piñuek, zerak, egur haundixek edo, ta zehetu ta txondorra ein, gero tapau, hortako opiziala bihar zan, guk ez gendun balio baiña hari lagundu eitten jakon. Ta opiziala zauan ta opiziala gaiñera hirurogeta hamar urte eukiko zittuen ta harek gogor eitten zaban. Eta erre tximinixia ere bai. Gabian ohera jundakuan kamastrua ipinitta zaukan ta haren eztul hotsa ere [...]. Baiña lana gogor eitten zaban harek. Bai. Ba orduan, orduan hortantxe dedikatzen zien asko ta...
- A bai? Asko?
- Bai. Artian banaka asko. Pagua ta pagaburua ta asko artian.
- Eta hamen ingurukuak?
- Bai. Zer, haura obrerua? Bertan auzokua zan.
- Auzokua.
- Auzokua bai. Ha gizon zahar bat gizajua. Harek hau palta ta... Holaxe.

7. Aiastia (San Migel) auzoak beherakada azken urteetan

- **Erref:** EGB-001/009
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:11:15. **Bukatu:** 00:13:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Aiastia (San Migel) auzoa. Baserriak galdu; saldu; etab. Beherakada handia azkenengo urteetan. Sasoi batean 60 baserri inguru.

8. Aiastia (San Migel) auzoaren mugak

- **Erref:** EGB-001/010
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:13:35. **Bukatu:** 00:15:25

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:

Aiastia (San Migel) auzoa San Antolinera arte heltzen da. Herrira jaisteko bidea. Gerra aurretik oso auto gutxi.

9. Antzina jeneroa zaldi edo idiekin garraiatzen zen

- **Erref:** EGB-001/011
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:15:25. **Bukatu:** 00:17:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

<p>Idiekin eta zaldiekin garraiatzen zuten gerra aurretik jeneroa, Markinara... Bentan geratzen ziren. Pistolarekin bidera irteten zirela ere entzuna du.</p>

Transkripzioa

- Bai.
- Alaba: Bentan egoten zan ta bentia zala hor ta...
- Bai. Lehen zerak ibiltzen zian transportistak, kanbioia ta ostientzien zan bezela ta, zera, karruekin ta ibiltzen zien, idiekin ta ardaua ta Markina ta [...] Elgoibartik eruten zaben dana, zera kamiorik eta ezer ez orduen. Kotxerik ez. Kotxerik gerra aurretikan dozena bat guena egongo zien Elgoibarren. Ta ostientzien geuk ezaututakua idiekin ta kaballuekin ta ezaututakuak jenerua portatzen, transportatzen.
- Ta kaballuekin be bai dilijenziak eta?
- E?
- Dilijenziak.
- Zera, bijilantiak?
- Dilijenziak.
- Karruakin eruaten zeben? Zaldixak karruakin juaten zian?
- Bai, bai, bai, bai. Karruakin ibiltzen zian. Karro lau erruberako haundixak, hortantxe dedikatzen zianak.
- Kaballuekin baiña?
- E?
- Kaballuekin?
- Kaballuekin ta idiekin ere bai.
- Ta personak han ibiltzen zian?
- E?
- Personak be hantxe? Jentia, jentia ere ibiltzen zan?
- Eurek transportatzen. Oin kamioiekin ta txofer ibiltzen dan bezela ba, harek haura zertzen zaben. Bai.
- Eta hamen gelditzen ziran, Bentan?
- Bentan, bai, bai.

- Bazkaltzen edo...
- Bai, idixekin eruten zaben Markiñara ta bueltan ta hor afaldu edo ta mozkortuta etxera igual ta. Bati idixak hor behera jun zakozen mozkortuta, baten [baten] bota hor mendixan behera ta, holakua zan orduen. Ta bidian pistoliekin erten ere igual ta.
- Bai?
- Bai. Ni gaztia nintzen baiña entzunda naon bidera ertenda diru zera erun nahi ta, ta-ta!
- Bai?
- Bai. Bai, bati esaten zaben horko basarri [...], Markiña ondokuari, erten ein ziola karreteruari, transportista zabillenorri ta zertu da ta alto edo eman dio ta beste horrek atara pistolia ta, jo ta garbi. Esaten zaben, esan eitten zan.

10. Eskola kontuak

- **Erref:** EGB-001/012
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:17:30. **Bukatu:** 00:20:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Aiastia (San Migel) auzoko eskola. Auzoko eskolara beharrean Urkaregin zegoen eskolara joaten ziren. Mardaras maisua. Inguruetako auzokoak ere bertara joaten ziren.</p>

11. Mikeleteak

- **Erref:** EGB-001/013
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:20:25. **Bukatu:** 00:21:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:

Mikeleteen lana zein izaten zen: mendiak zaindu; garraiatzen ziren gauzak zaindu; etab.

12. Kirola ikusteko zaletasuna

- **Erref:** EGB-001/014
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:21:40. **Bukatu:** 00:24:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak
- Aisia » Kirola » Pilota
- Aisia » Kirola » Txirrindularitza

Pilotarako, herri-kiroletarako zaletasun handia. Harri-jasotzea; aizkora.
Autobusean joaten ziren batera eta bestera probak ikustera. Txirringarritza:
Loroño, etab.

- **Erref:** EGB-001/015
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:24:00. **Bukatu:** 00:25:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Politika » Gerra zibila (1936-1939)
- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

<p>Gerra garaian hiru urtean egon zen kanpoan. Bestela bizi guztia baserrian lanean. Abereak: astoa, behiak, txerria. Okela kontserbatzeko, gatzetan ipintzen zuten.</p>

- **Erref:** EGB-001/016
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 00:25:35. **Bukatu:** 00:26:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Idotorbe (San Pedro) auzokoekin harremana.

- **Erref:** EGB-001/017
- **Iraupena:** 0:05:31. **Hasi:** 00:26:19. **Bukatu:** 00:31:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

- [Politika » Gerra zibila \(1936-1939\) » Gerraren eragina](#)
- [Politika » Gerra zibila \(1936-1939\)](#)

<p>Gerra garaia baserrian. Artillerian ibili zen. Polborina zaintzeko ardura izan zuen. Elgoibartik Eskoriatzara, handik Bergarara, Elgeta, Berriz, Morga, Bilbo; Reinosa...</p>

- **Erref:** EGB-001/018
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:31:50. **Bukatu:** 00:34:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

<p>Gerra garaian, gaixotu eta bederatzi hilabetez ospitalean egon zen. Guztira hiru urte egon zen militarizatuta. Milizianoak.</p>

17. Gerra garaiko kontuak

- **Erref:** EGB-001/019
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:34:07. **Bukatu:** 00:35:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

Gerra kontuak.

18. Gerrako frontea Kalamuan

- **Erref:** EGB-001/020
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:35:25. **Bukatu:** 00:36:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)
- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak

Laburpena:

<p>Kalamuan milizianoak. Errekete ugari hil zituzten.</p>

19. Txori izenak

- **Erref:** EGB-001/021
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:36:35. **Bukatu:** 00:37:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna

Laburpena:

<p>Txori izenak: zozoa, birigarroa, hegabera, "durduria", "eskillaraso"; etab.</p>

Transkripzioa

- Esan dozu txori konturik eta zuk...
- Ez, nik kaza, kazarikan ez dot sekula, sekula ez dot eskupetarik ibili.
- Baiña izenak bai, txorixen izenak eta.
- Txorixak bai.
- Nik nahi dot jasotzia txorixen izenak eta, ze diferentia da Markiñan modu baten, eta Eibarren beste baten, ta Elgoibarren beste baten.
- Hori, gauza guztiekin eitten da hori, e? Hori gauza guztiekin.
- Eta zeuek hamen San Migelen zelan esaten dozue, txorixak eta. Zeintzuk

dira hamen...

- Txorixak?

- Bai.

- Zozua, birigarrua ta, eskillazua, durduria, ta izen gehixao ere bai. Gero horrek, kanpoko txorixa etortzen danian, hegaberak eta esaten diue.

- Etxoin, apuntau eingo dittut.

- E?

- Apuntau eingo dittut.

20. Txori izenak; mozolua

- **Erref:** EGB-001/023
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:38:00. **Bukatu:** 00:39:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna

Laburpena:

<p>Txori izenak; mozolua.</p>

Transkripzioa

- Dibujuekin.

- A! Ez dakit ezautuko [deten] hoixe. Zozua ta horrek lehen sasoi baten baiña horrek desaparezidu ein dia.

- Gitxi?

- Ez dakit zerek ein daban hori. Desaparezido. Hortxe kanpotik datozenian etortzen dia baiña ostientzin...

- Eta gabekuak, gabian eta ibiltzen diranak holakuak?

- Hori zera, euskeraz mozolua esaten diot nik.

- Mozolua?

- Mozolua. Erderaz ez dakit zela dan ere.

- Eta hontza?

- E?

- Hontza.

- Hontza? Hontza beroni uste det esaten diuela.

- Baiña zeuek ez.

- Mozolua guk baiña hontza, hontza bai, hontza.

- Entzunda bai baiña zeuek ez dozue erabiltzen hori.

- Zuk entzunda bai hontza baiña erabili ez.

- Ez, nik sekula eskuan ikutu ere ez.

- Eta gau-txorixa?

- Gau-txorixa, gau-txorixa, berorri ez dakit ez diuen esaten. Gau-txorixa beroni, gabaz beori ibiltzen da marrusaka. Bai, berorri uste dot.

- Gabian ibiltzen dian jentiari be bai ezta? Gau-txorixa.

- E?

- Gabaz ibiltzen dan jentiari be bai, ezta? Gau-txorixa.

- Bai.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-03-01

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com